Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ВОЛЬНАЯ ПРАЦА

Орган Беластоцкага абкома і гаркома КП(б)Б і аблвыканкома.

№ 11 (80)

НЯДЗЕЛЯ 14 СТУДЗЕНЯ 1940 г.

ЦАНА 10 КАПЕЕК

ОПЕРСВОДКИ ШТАБА ЛЕНИНГРАДСКОГО ВОЕННОГО ОКРУГА

В течение 11 января на Ухтинском и Реболском направлениях поиски разведчиков, на Петрозаводском направлении действия разведывательных отрядов и столкновения пехотных частей в районе КИТЕЛЯ. На Карельском перешейке артиллерийская перестрелка и поиски разведчиков.

Авиация из-за плохой погоды боевых полетов не производила.

В течение 12 января на Ухтинском и Реболском направлениях происходили поиски разведчиков. На Петрозаводском направлении стычки пехотных частей. На Карельском перешейке поиски разведчиков и редкая артиллерийская перестрелка.

Наша авиация вела боевые полеты на разведку.

НАРОДНЫ РУХ ЗА БУДАЎНІЦТВА КУЛЬТУРНЫХ ДАРОГ

Будаўніцтва Вялікага Ферганскага канала ім. Сталіна ўвойдзе ў гісторыю соцыялістычнай працы, як адна з самых яркіх старонак. Ферганскі канал — не цуд, а законамерная з'ява нашага соцыялістычнага ладу. У пабудове Ферганскага канала мела ўплыў вялізная работа партыі па выхаванню людзей у духу комунізма, — работа, якая па ўказанню таварыша Сталіна на XVIII з'ездзе партыі цяпер з'яўляецца адной з галоўных задач нашай дзяржавы.

Ферганскі вопыт сустрэў гарачы водгук і шырокае пераймание ва ўсёй краіне. Владзімір Ільіч Ленін яшчэ два з лішнім дзесяткаў год назад, на зары нараджэння совецкай улады, гаварыў аб гіганцкім значэнні працоўнага прыкладу. Яшчэ больш вяліка значэнне прыкладу зараз, калі соцыялістычнае грамадства ўжо пабудавана!

І на самай справе, падобна таму, як вада па Ферганскаму каналу пацякла на сотні кілометраў, апладняючы дзесяткі тысяч гектараў зямлі, так і вопыт ферганцаў магутнымі патокамі разліваецца па ўсёй краіне. Сам гэты канал, па ініцыятыве таджыкскіх калгаснікаў, у гэтым годзе будзе прадоўжан па тэрыторыі Таджыкістана яшчэ на 78 кілометраў. Каналы, плаціны, вялікія штучныя вадаёмы, па прыкладу ферганцаў, пабудавалі і будуюць працоўныя другіх сярэдне-азіяцкіх і закаўказскіх рэспублік.

Але, разумеецца, метады ферганцаў, якія асазналі жыццёвую неабходнасць пабудовы канала і з такім энтузіязмам прынялі ўдзел у яго пабудове, прыстасаваны і ў другіх галінах народнай гаспадаркі. Гэта зразумелі рабочыя Канстанцінаўскага нафтаперагоннага завода ім. Мендэлеева, Яраслаўскай області, якія з'віліся застрэльшчыкамі перанясення ферганскага вопыту ў дарожнае будаўніцтва. Дарога Яраслаўль — Рыбінск, падрыхтоўка да будаўніцтва якой ідзе поўным ходам, — першая ластаўка ўжо наступіўшай «дарожнай вясны».

Бездарожжа стала існуючай перашкодай на шляху далейшага гаспадарчага і культурнага развіцця многіх раёнаў. Бездарожжа не сумясціма з дасягнутым ужо культурным узроўнем любога совецкага горада і сяла. А аднак-жа гэты ўзровень расце з кожным днём. Бездарожжа мяшае цесным сувязям сяла з сялом, раёна з раёнам, горада з горадам. Путы бездарожжа на кожным кроку адчувае і калгаснік, і жыхар раённага цэнтра, і аграном, і ўрач, і геолаг, і артыст. Вось чаму ўсе настойлівей і страсней прызывы да ліквідацыі бездарожжа, усе шырэй ініцыятыва мас скінуць і гэту перашкоду са свайго шляху.

Рух за пабудову дарог сіламі і сродкамі калгасаў перакінуўся ў многія області і рэспублікі.

Судзячы па ўсяму, дарожнае будаўніцтва атрымае шырокае развіццё ў гэтым годзе. У радзе месц вопыт будаўнікоў ферганскага канала ўжо паспяхова ажыццяўлён, перш за ўсё ў самым Узбекістане. 16.000 калгаснікаў Якабагскага раёна пабудавалі 80-кілометравую аўтамабільную дарогу, праходзячую праз горныя перавалы і бяздонні. На працягу 56 дзён пабудавана шасе даўжынёй у 17 км у Нагорным Карабасе, 25-кілометравая дарога пабудавана сіламі калгаснікаў Баханскага раёна, Іркуцкай області. Калгаснікі раду сёл Сумскай області пабудавалі за 20 дзён 7-кілометравую гравійную дарогу. Такой-жа адлегласці шасе пабудавана паблізу гор. Сталіно. Вопыт ферганцаў пераносяць калгаснікі 12 абласцей Украіны. Сярод намечаных да пабудовы дарог — такія важныя і салідныя магістралі, як Нікалаеў — Одэса — Херсон у 110 кілометраў, Сталіно — Марыупаль у 100 кілометраў.

Галоўнае — ініцыятыва мас, асазнаная імі неабходнасць будаваць дарогі і гарачае жаданне прыняць ў гэтым непасрэдны і самы актыўны ўдзел — ў наяўнасці. Але і ў гэтым, як і ва ўсіх другіх справах, трэба памятаць мудрае ўказанне таварыша Сталіна, што перамога сама не прыходзіць, а яе трэба прыцягваць. Перамогу трэба арганізаваць. Каб дабіцца значнай перамогі на такім важным участку, як дарожнае будаўніцтва, не ў далёкім будучым, а ў найкарацейшыя тэрміны, адчуць плады гэтай перамогі ўжо ў гэтым годзе, — для гэтага трэба не толькі падтрымаць і ўзначаліць ініцыятыву мас, але і прарабіць вялікую арганізацыйную работу.

Да пабудовы дарог усюды, дзе яна намечана ці будзе намечана, павінны быць шырока прыцягнуты спецыялісты дарожнай справы, людзі практыкі, якіх не мала ў нашай краіне. Правільна намеціць трасу дарогі, выбраўшы пры гэтым найбольш выгаднае напраўленне, — гэта неабходны і важны крок у будаўніцтве кожнай дарогі. З максімальнай эфектыўнасцю павінны быць выкарыстаны зімовыя месяцы, пакуль не пачнуцца палявыя работы, для загатоўкі і падвозкі матэрыялаў. Неабходныя матэрыялы паўсямесна маюцца ў дастатковай колькасці. Трэба іх у час, да бездаражы падвезці да месца пабудоў будучых дарог. Партыйныя і совецкія арганізацыі абавязаны ўзначаліць пачаўшыяся спаборніцтвы паміж асобнымі калгасамі і раёнамі за лепшае выкананне сваіх самаабавязательстваў у пабудове дарог. Самая гарачая ініцыятыва, самае палкае імкненне можа заглохнуць, калі яно наткнецца на раўнадушша, інертнасць, бюракратызм. Святы абавязак толькі што выбраных сельскіх, раённых, гарадскіх, абласных Советаў дэпутатаў працоўных усямерна дапамагаць будаўніцтву дарог. Советы павіны павярнуць свае дарожныя аддзелы тварам да нараджаючагася выдатнага руху. Дарожныя аддзелы абавязаны прыняць самы актыўны ўдзел у будаўніцтве гэтых дарог, аказаць калгаснікам дзейную дапамогу ўсімі сродкамі, якія ў іх маюцца.

Неабходна перасцярагчы ад захаплення гігантаманіяй, ад пражэктэрства. Пабудова дарог даўжынёй у дзесяткі кілометраў кожная не выключае пабудовы і невялікіх дарог, якія злучаць некалькі паселішчаў з асноўнай магістраллю ці дзве магістралі паміж сабой. Усе дарогі ў нашай краіне — і вялікай, і малай адлегласці — павінны быць зручнымі, культурнымі, выдатнымі.

Цэннасць ферганскага вопыту, паміма ўсяго іншага, заключаецца ў тым, што гэта грандыёзная пабудова была завершана ў найкарацейшыя тэрміны. Гэта стала магчымым дзякуючы таму, што канал капалі дзесяткі тысяч людзей на ўсёй яго адлегласці адначасова. Іменна так павінны будавацца і дарогі. І тады тое, на што патрэбны былі годы, будзе ажыццёўлена на працягу нямногіх нядзель і месяцаў. Людзі ўбачаць, адчуюць, будуць карыстацца пладамі сваёй працы. Які выдатны стымул гэта будзе для яшчэ больш шырокага разгортвання дарожнага будаўніцтва ў будучым і ў наступныя годы!

(Скарочаная перадавая газеты «Праўда» ад 13 студзеня).

Ледокол „И. Сталин" подошел к „Седову"

Борт ледокола «И. Сталин», 13 января. (Радио ТАСС). Сегодня в 7 часов утра ледокол «И. Сталин» начал снова пробиваться к седовцам, используя разводье в крупнобитом льду. В 12 часов 7 минут ледокол подошел к борту «Седова». Все седовцы здоровы.

Восторженным «ура» в честь великого Сталина встретили они приближение нашего ледокола.

Состоялся торжественный митинг. От имени седовцев выступил капитан ледокола тов. К. С. Бадигин. Он говорил о том, что только в стране социализма высоко ценится жизнь человека. Только в стране Советов, которой руководят партия большевиков и наш великий Сталин, проявляется величайшая забота о людях. Эту любовь и заботу постоянно чувствовали седовцы. Они никогда не были одиноки. Первые свои слова любви и благодарности седовцы обращают к родному Иосифу Виссарионовичу Сталину.

И. ПАПАНИН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

Товарищу СТАЛИНУ

Сегодня, 13 января, в 12 часов 07 минут флагман арктического флота ледокол «Иосиф Сталин», выполняя задание партии и правительства, подошел к борту нашего корабля. Дрейф «Седова», продолжавшийся 812 дней, закончен.

С чувством величайшей радости мы встретились с советскими людьми, которых наша любимая родина, наша партия, правительство и лично Вы, товарищ Сталин, послали в высокие широты Арктики, чтобы выручить нас из ледового плена. На протяжении всего дрейфа мы чувствовали постоянную заботу Вашу, дорогой Иосиф Виссарионович. И ни на одну минуту нас не покидала уверенность в благополучном исходе нашего ледового плавания. Нас не страшили никакие опасности, мы знали, что за нами стоит наша могучая родина, которая в любой миг придет к нам на помощь.

Ваше имя, товарищ Сталин, вдохновляло нас в самые трудные минуты, с Вашим именем мы шли на преодоление любых трудностей и побеждали их. Мы возвращаемся на родину на своем корабле, который сохранен, несмотря на все удары жестокой стихии. Мы возвращаемся на Большую Землю, полные сил и готовности работать на благо родины, на пользу нашей науки, на пользу нашей большевистской партии, не знающей поражений. Пламенный привет Вам и великая благодарность за заботу, родной Иосиф Виссарионович!

ЭКИПАЖ «СЕДОВА»:
Бадигин, Мегер, Шарыпов, Гаманков, Буторин, Трофимов, Полянский, Ефремов, Буйницкий, Алферов, Бекасов, Соболевский, Гетман, Токарев, Недзвецкий.

Принято 13/1-40 г.

Во славу советской науки

Дрейф „Седова" — третий исторический дрейф в Северном Ледовитом океане. Больше двух лет самоотверженный экипаж „Седова" регулярно вел свои наблюдения, обогащал географию новыми данными о неизведанных до сих пор районах Ледовитого океана. Даже то немногое, что мы пока знаем из кратких радиограмм об этих наблюдениях, говорит за себя достаточно убедительно: экспедиция возвращается с богатейшим научным багажом.

Географическая наука не имела точных данных о том, каково действительное распределение глубин Полярного бассейна, каковы границы глубокой океанской впадины, обрамленной широкими мелководьями окраин материков, какова действительная картина движений морских льдов.

Дрейф „Седова" много сделал для разрешения этих вопросов. Уточнены границы мелководья в восточной части дрейфа. Между 38 градусом и 45 градусом восточной долготы на широте 85 — 86 градусами обнаружены глубины в 4.900—5.180 метров, значительно превосходящие глубины, до сих пор известные в этой половине Полярного бассейна.

Анализ направления дрейфа „Седова" и его скорости позволил советским ученым впервые установить зависимость дрейфа льдов от распределения атмосферного давления. Теперь можно заранее предсказывать направление движений льдов, что крайне важно для арктического судоходства.

Чрезвычайно важно и то, что путь дрейфа „Седова" (в западной его части) местами пересекался с линией дрейфа знаменитого „Фрама" — судна экспедиции Нансена.

Широко известно, что за последние 20 лет наблюдается заметное потепление в Арктике. Наблюдения экипажа „Седова" над температурой воздуха и воды, над толщиной морских льдов дали единственный в своем роде материал, позволяющий определить размеры этого потепления. Сопоставления гидрологических данных, полученных в дни дрейфа на „Седове" и на „Фраме" позволили установить, что водообмен между Северным Ледовитым и Атлантическим океанами за последние 40 лет сильно возрос. Теплые атлантические воды, протекающие на известной глубине в Полярный бассейн поступают теперь сюда в гораздо больших количествах, чем 44 года назад. В свою очередь увеличилась и быстрота дрейфа полярных льдов из Ледовитого океана в Гренландское море. Толщина же этих льдов уменьшилась почти вдвое.

Эти явления представляют собою одно из звеньев цепи изменений климатических и гидрологических условий, наблюдаемых за последнюю четверть века почти всюду на земле.

Седовцы везут с собой ряд ценнейших материалов по гравиметрии магнетизма и т. д.

Героические седовцы вписали славную страницу в историю советской науки.

Академик А. Григорьев.

На снимке: прием телеграмм на центральном телеграфе г. Белостока. (Фотохроника Белта).

123 МИЛЛИОНА ЭКЗЕМПЛЯРОВ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В. И. ЛЕНИНА

Произведения Владимира Ильича Ленина читаются и изучаются миллионами трудящихся. Ленинское слово звучит во всем мире.

По данным Всесоюзной книжной палаты произведения В. И. Ленина изданы в СССР за период с 1917 по октябрь 1939 года общим тиражом в 123,1 миллиона экземпляров.

Произведения В. И Ленина изданы в СССР на 73 языках, в том числе на азербайджанском, армянском, башкирском, белорусском, грузинском, еврейском, казахском, киргизском, карельском, таджикском, татарском, туркменском, узбекском, украинском, хакасском, цыганском, чувашском, якутском.

Труды В. И. Ленина изданы на языках всех народов СССР, которые до Великой Октябрьской социалистической революции не имели даже своей письменности — курдском, татском и др. Произведения Владимира Ильича изданы также на многих иностранных языках — немецком, английском, французском, болгарском, китайском, эстонском, японском и других.

Из года в год издаются гениальные работы Ленина. За три квартала прошлого года труды Владимира Ильича изданы в стране тиражом в 5.827 тысяч экземпляров.

Особенно широкое распространение имеют книги В. И. Ленина „Империализм, как высшая стадия капитализма", вышедшая в свет на 22 языках тиражом в 2.278 тысяч экземпляров, „Государство и революция", изданная на 18 языках тиражом около 2 миллионов экземпляров, „Что делать?", напечатанная на 16 языках тиражом в 1.694 тысяч экземпляров, „Шаг вперед, два шага назад", выпущенная тиражом в 1.596 тысяч экземпляров, „Две тактики социал-демократии в демократической революции", вышедшая в свет тиражом более одного миллиона экземпляров, и др.

(ТАСС).

ТРУДЯЩИЕСЯ АНГЛИИ ПРОТЕСТУЮТ ПРОТИВ ПОМОЩИ БЕЛО-ФИНЛЯНДИИ

Движение против помощи маннергеймовским бандам принимает в Англии все более широкие размеры. Окружной совет профсоюзов Ньюкасла принял резолюцию протеста против посылки оружия в бело-Финляндию.

Действия английского правительства, оказывающего помощь бело-Финляндии, осуждаются также в резолюции, принятой районным комитетом объединенного профсоюза машиностроительных рабочих в Глостере (главный город графства Глостер). В резолюции говорится, что исполком профсоюза машиностроительных рабочих должен принять все зависящие от него меры, чтобы не допускать погрузки вооружений на пароходы для бело-Финляндии.

Газета английской компартии „Дейли уоркер" опубликовала заявление известного ирландского драматурга О'Кеси, в котором он осуждает помощь бело-Финляндии и выражает уверенность в скорой победе финляндского народа над маннергеймовщиной.

(ТАСС).

ПРЕСЛЕДОВАНИЕ КОММУНИСТОВ ВО ФРАНЦИИ

Поход французских властей против противников войны продолжается. В окрестностях Коньяк на-днях были арестованы два учителя и одна учительница, один служащий почты и рабочий типографии. Все они обвиняются в антивоенной пропаганде.

9 января в гор. Лиль и его окрестностях полицией арестовано семь человек. Им предъявлено обвинение в антивоенной и коммунистической деятельности.

В городе ведется следствие против многих лиц, заподозренных в составлении антивоенных листовок.

(ТАСС).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ПЫТАННІ ПАРТЫЙНАЙ ВУЧОБЫ

На работу ў заходнія абласці Беларусі прыбылі ў большасці палітычна падрыхтаваныя комуністы. Тым не менш далейшае павышэнне тэарэтычных ведаў павінна быць заусёды на першым плане. Статут ВКП(б) абавязвае членаў партыі „безупынна работаць над павышэннем сваёй свядомасці, над засваеннем асноў марксізма-ленінізма".

Між тым, частка комуністаў пры выездзе на работу ў Заходнюю Беларусь не ўзяла з сабою сваёй партыйнай бібліятэкі, і толькі асобныя таварышы ўзялі „Кароткі курс гісторыі ВКП(б)".

Апынуўшыся ў новай абстаноўцы, часта ў нездавальняючых кватэрных умовах, некаторыя комуністы адсунулі партыйную вучобу на задні план і не арганізавалі свой час так, каб скарыстаць вольныя гадзіны для павышэння свайго тэарэтычнага ўзроўню.

У гутарцы з комуністамі партарганізацый фанернага завода, аблвыканкома і горвыканкома мы пераканаліся ў тым, што адсутнасць сталай работы над кнігай, над павышэннем свайго тэарэтычнага ўзроўню з'яўляецца характэрнай рысай большасці комуністаў гэтых арганізацый.

У якасці матыва такога становішча некаторыя члены партыі спасылаюцца на перагружанасць асноўнай работай, на адсутнасць патрэбных кніг і нясрыяючыя кватэрныя ўмовы. Тут прыходзіцца прыпомніць словы незабыўнага Сергея Міронавіча Кірава, які гаварыў: „Калі мы датычымся пытання аб самаадукацыі, у нас часцей усяго адзін аргумент — некалі, цэлы дзень бегатня, цэлы дзень язык на плячы. А я раю, вось паспрабуйце гэты язык з пляча зняць, хоць-бы на гадзіну, пагадзіце, і вы пабачыце, што нічога страшнага не здарыцца, лепш будзе. Думаюць, што калі ты запыхаўся, калі пот з цябе градам коціць — вось гэта работа.

Мы хочам так наладзіць нашу работу, каб кожны з нас находзіў час і для газеты, і для кнігі, для вывучэння ленінізма, і для павышэння свайго культурнага ўзроўню".

Прыведзеныя словы таварыша Кірава паказваюць, што справа павышэння тэарэтычнага ўзроўню комуністаў залежыць цалкам ад нас саміх.

Усё-ж патрэбна адзначыць, што і аддзел прапаганды гаркома КП(б)Б мала зрабіў, каб сапраўды арганізаваць партыйную вучобу.

Улічваючы, што комуністы не забяспечаны неабходнай літаратурай, патрэбна было-б дастаткова забяспечыць ёю бібліятэку Дома партыйнай асветы, але гэтага яшчэ не зроблена. Нельга не адзначыць і таго факта, што ў Доме партыйнай асветы да гэтага часу не створана ўтульная абстаноўка. Наадварот, тут часта нават у дні правядзення масавых лекцый памяшканне не апальваецца.

Большасць прыбыўшых на работу ў заходнія вобласці комуністаў вывучалі „Кароткі курс гісторыі ВКП(б)" і, зразумела, чыталі першыя главы гісторыі. Але значная частка комуністаў не вывучыла гісторыі партыі паслякастрычніцкага перыяда і часоў НЭП'а, і лекцыі, прысвечаныя гэтаму перыяду, усе спаткалі-б з вялікім задавальненнем. Аднак, такія лекцыі не арганізаваны.

Аддзел прапаганды гаркома павінен улічыць гэта ў сваёй рабоце па разгортванню партыйнай вучобы ў гарадской партыйнай арганізацыі.

І. Каралькоў.

Партыйны кабінет у Аўгустове

У Аўгустове пачаў работу пасля рамонта добра абсталяваны партыйны кабінет.

Пры парткабінеце маецца 6 добра абсталяваных пакояў; чытальня, забяспечаная газетамі і журналамі, пакой для правядзення агітацыйна-масавай работы, пакой для бібліятэкі, рабочы кабінет, аудыторыя для лекцый і дакладаў.

У снежні партыйны кабінет наведала каля 450 чалавек. У партыйным кабінеце праведзена 22 гутаркі і даклады па розных пытаннях.

Шулейка.

Сход рабочай моладзі

Гэтымі днямі адбыўся агульны сход рабочай моладзі Гайнаўкі. У клубе лесазавода ім. Варашылава сабралося каля 800 юнакоў і дзяўчат. Даклад аб жыцці моладзі ў Совецкім Саюзе зрабіў намеснік сакратара Беластоцкага абкома комсамола па прапагандзе тав. Пеўзнер. Прысутнічаючыя з вялікай увагай праслухалі даклад аб шчаслівым жыцці і рабоце совецкай моладзі.

Пасля даклада выступалі рабочыя скіпідарнага завода тав. Шыршаеў і рабочыя лесазавода Врубель, якія расказалі аб сваім цяжкім жыцці пры панаванні польскіх памешчыкаў і капіталістаў.

Агульны сход рашыў арганізаваць на заводах гурткі па вывучэнню статута і праграмы комсамола. Бельскі павятовы камітэт комсамола для гэтай мэты ўжо вылучыў кіраўнікоў гурткоў.

Песочын.

Лепшая моладзь вобласці ўступае ў комсамол

Па вобласці пачаўся прыём лепшай, адданай справе працоўнай моладзі ў рады ленінска-сталінскага комсамола.

У Саколцы 11 студзеня на адчыненным пасяджэнні бюро павятовага камітэта комсамола былі прыняты ў рады ЛКСМ 5 чалавек. Сярод прынятых ў комсамол рабочы-пекар тав. Дырэктар Абрам, ён быў давераным па выбарчай акрузе у часы выбараў дэпутатаў Народнага Сабрання. Зараз ён вылучан на пасаду загадчыка пекарні. Іжак Іохім рабочы маслазавода. Зараз паслан на курсы сыравараў.

Усяго ў Сакольскі камітэт комсамола пададзена 20 заяў, з іх 16 ад сялянскай моладзі.

А. Шах.

Лекцыя па гісторыі ВКП(б)

10 студзеня ў памяшканні Дома партыйнай асветы гор. Беластока была прачытана лекцыя па першай главе „Кароткага курса гісторыі ВКП(б)" на тэму: „Барацьба за стварэнне соцыял-дэмакратычнай партыі рабочага класа ў Расіі."

Лекцыю чытаў лектар абкома КП(б)Б тав. Гладзіковіч. У зале прысутнічала 350 чалавек комуністаў і актыва фабрык і заводаў горада. Прысутнічаючыя з вялікай увагай праслухалі лекцыю аб барацьбе Леніна і Сталіна з ворагамі рабочага класа за стварэнне соцыял-дэмакратычнай рабочай партыі.

Неабходна адзначыць, што кіраўніцтва Дома партыйнай асветы і яго дырэктар тав. Самальянаў не паклапаціліся нават пратапіць памяшканне. Таму прышоўшыя паслухаць лекцыю вымушаны былі сядзець у вопратцы.

Грышчанка.

СНИЖЕНИЕ ОПЛАТЫ ЗА ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЮ

Белостокский горисполком снизил цены за электроэнергию до 20 копеек за киловат для рабочих, служащих и интеллигенции. До сих пор, как известно, приходилось платить по 72 коп. за киловат.

В панской Польше о подобном распоряжении не могло быть и речи. Трудящиеся платили 1 злотый и больше за киловат. В то же время мелкие и средние предприниматели платили одну треть этой ставки. Крупная промышленность имела специальные скидки и платила еще меньше—1|5, а иногда 1|10 ставки за освещение. Таким образом капиталисты перекладывали на плечи трудящихся часть расходов на электроэнергию для их промышленных целей.

Трудовое население б. польского государства было чрезвычайно недовольно взвинченными ценами за электричество. Это часто выливалось в форму забастовок потребителей электроэнергии. Особенно упорными были „электрические забастовки" в Белостоке и Радоме. Власти душили всяческими способами эти забастовки.

В последние годы электростанции ввели одна за другой т.н. „блоковые тарифы". Но этим тарифам электростанция определяла, в соответствии с жилплощадью данной квартиры, норму потребления электроэнергии. Кто эту норму превысил, получил 50 проц. и даже 75 проц. скидки. Но кто же был в состоянии превысить эту норму? Лишь тот, кто имел „электрифицированную" квартиру, т. е. имел электрический утюг, чайник, машинку, грелку, электрическую кухню. Стоимость этих прекрасных вещей превышала денежные возможности огромного большинства трудящихся. Таким образом „блоковый" тариф был льготой лишь для состоятельных потребителей.

Только советская власть, ведущая народное хозяйство в интересах трудящихся, создала в западных областях Белоруссии условия, при которых никто не будет пользоваться какими-либо преимуществами за счет трудящихся. Лишь в условиях советского строя стало возможным введение справедливого тарифа за электроэнергию для освещения квартир трудящихся.

Э. Фондаминский
инженер электростанции

СТРОИМ НОВУЮ ЖИЗНЬ

Трудно себе вообразить, что только несколько месяцев тому назад я был за тюремной стеной. Новая жизнь меня так втянула, переполнила дни, часы и минуты, что кажется, уже года отошли от кошмарного прошлого. Я уж не узник новогрудской, барановичской или равицкой тюрем, такого-то отдела и такой-то одиночки, — я теперь директор изразцово-глазурно-плиточного завода № 16.

Помню я, как в тюремной одиночке „строил" в мечтах фабрики и заводы, и вот теперь как быстро, как сказочно сбылись мечты. Мы можем строить наяву своими руками, активно участвовать в пробуждении у рабочих нового социалистического отношения к труду и к заводу, вообще.

Отсталым, грязным и запущенным, с кустарным производством взяли мы завод из рук фабрикантов. После национализации он быстро растет. Построен новый цех, стали на работу 6 новых кафельщиков. Кончаем стройку большого клуба, выпускаем стенную газету, ведем семинар для рабочего актива, организована школа для ликвидации неграмотности. Строим новую жизнь.

М. Табаринский
Директор изразцово-глазурно-плиточного завода № 16.

На здымку: Чытка газеты работніцам картанажнага аддзелу фабрыкі «Бранка» ў г. Львове. (Фото-кліше ТАСС).

На подъеме

Как и во всех областях жизни, большие перемены произошли в области литературного творчества.

В бывшей панской Польше существовали 2 об'единения писателей, две отдельные касты: польская и еврейская. Об'единения белорусских писателей, по существу, не было.

Каждое об'единение влачило жалкое существование за счет членских взносов, только польский союз писателей получал субсидии. В союзе об'единялись все писатели: от подлинных мастеров слова до завзятых халтурщиков, бульварных писак. Молодому начинающему писателю было очень трудно пробить дорогу в литературе. Даже признанному писателю было трудно издать свои произведения и часто подлинно высокохудожественные произведения оставались печальным достоянием одного только автора.

Произвол, хаос, бесцельность господствовали в работе писательских союзов бывшей Польши. Даже на более широких литературных вечерах не давались полезные творческие указания, которые бы помогали росту писателя.

Прошло всего лишь 3 месяца. В национализированном двухэтажном доме по ул. Сенкевича оборудуется сейчас Дом писателя. Это будет хороший, просторный, уютный дом, где писатели смогут работать, учиться, отдыхать. Союз Советских писателей БССР уделяет много внимания организации писателей. Бюро писателей начинает проводить политико-воспитательную работу, работу по творческой активизации писателей, занимается налаживанием учебы для начинающих, молодых писателей. Писателям-беженцам оказана и оказывается большая материальная помощь (деньги, дрова, квартиры, одежда и пр.) Многие писатели написали ряд интересных новых произведений.

Заботу партии и Советского правительства, с любовью относящихся к творческому труду, писатели чувствуют на каждом шагу. Это воодушевляет, создает необходимые условия для плодотворной работы на благо нашей общей, великой и могучей родины.

Рива Дрейер

РЕКОНСТРУКЦИЯ ТЕАТРА «ПАЛАС»

Областной отдел искусств заключил с Белгоспроектом договор на изготовление архитектурного проекта реконструкции театра „Палас", как будущей базы польского государственного театра.

Проект реконструкции должен быть готов к 1-му марта 1940 г.

Люди героического дрейфа

ГИДРОЛОГ ВИКТОР БУИНИЦКИЙ

В кают-компанию «Ермака» вошел худощавый молодой человек в кооткой ватной куртке и непромокаемых сапогах. Только-что окончилось совещание, определившее судьбу «Седова». Вошедший обратился к капитану Хромцову.

— Значит, решено? «Седов» остается в дрейфе?

— Да. Буксировка его невозможна.

— В таком случае разрешите перейти на его борт. Я вам теперь на «Садко» вряд ли понадоблюсь. А на «Седове» гидролог пригодится.

Освобожденные «Ермаком» ледокольные пароходы «Садко» и «Малыгин» уходили на юг к теплу Большой Земли. Студент пятого курса Ленинградского гидрографического института Виктор Буйницкий провел на борту «Садко» в Арктике полтора года. Он участвовал в высокоширотной экспедиции, измерял глубины в западной части моря Лаптевых, первым сделал магнитную с'емку о. Генриетта, определял там же элементы земного магнетизма, поднявшись для этого на вершину ледника, посетил острова Жаннеты, Беннетта и Жохова.

Это было интереснейшее плавание, позволившее студенту собрать огромное количество ценных научных наблюдений, новых сведений о законах Арктики, о ее льдах и течениях, о магнитных склонениях и гидрологическом режиме океана.

Потом пришлось зимовать на корабле, стиснутом льдами. Здесь гидролог не прекращал научной работы, тщательно собирая новые и новые материалы и коллекции.

Полтора года прошли очень содержательно, накопились материалы, над которыми хорошо бы поработать в тиши лаборатории. Испытанно много трудностей, приобретен богатый арктический опыт.

Виктор Буйницкий мог со спокойным сердцем возвратиться в Ленинград, продолжить прерванные занятия в институте. Но его не соблазнила законная возможность вернуться домой после трудного плавания во льдах.

Зная о том, что в составе экипажа «Седова» нет научного работника, он немедленно принял решение—остаться на ледоколе, которому предстояла зимовка во льдах Полярного бассейна. Не было оснований отказать ему в просьбе. Он молод (ему исполнилось 25 лет), полон сил и энергии и отлично зарекомендовал себя в походе на «Садко».

Надо было видеть, как обрадовался Буйницкий, узнав, что просьба его удовлетворена. Не теряя ни минуты, он принялся заготовлять научное оборудование.

В часы, предшествовавшие расставанию с «Седовым», его можно было встретить на всех кораблях, стоявших во льду. Он спешил запастись всем необходимым для научных наблюдений. Прихватив на помощь двух матросов, перетаскивал на палубу «Седова» батометры, тросы, лебедки, вертушки, карты, кипы справочников, бумаги, пробирки, целые корзины бутылок, реактивов, фотопластинок.

Ему охотно отдали все, что он потребовал.

— Бери, браток, бери побольше, пригодится,—поощряли его матросы, механики, машинисты, помогавшие перетаскивать по льду груз для «Седова».

До последней минуты его не покидало беспокойство:

— Обязательно что-нибудь забуду, я знаю, так всегда бывает...

Но он не забыл, кажется, ничего. Во всяком случае то, чем располагали уходившие на юг корабли, перешло в его распоряжение.

Студент-гидролог возглавил научную работу на дрейфующем корабле. Читая радиограммы седовцев за все время дрейфа, с восхищением видишь, какую разностороннюю деятельность развил с первых же дней Виктор Буйницкий. Весь экипаж дрейфующего корабля выполнял, не считаясь ни с какими трудностями, его обширную программу наблюдений и исследований, помогая гидрологу. Каждый седовец, кроме своих прямых обязанностей на борту, участвовал ежедневно, ежечасно в накоплении научных материалов.

Ни пурга, ни сжатия льдов, угрожавшие гибелью, ни жестокие морозы—ничто не нарушало систематической научной работы. Строго по расписанию экипаж «Седова» производил под руководством Буйницкого метеорологические, гидрологические, магнитные и все прочие наблюдения.

Время от времени Виктор Буйницкий сообщал на Большую землю о своей работе. Эти скупые, немногословные радиограммы дают представление о том, в каких тяжелых условиях приходилось работать. В преддверии третьей полярной ночи он писал: «Астрономические и магнитные наблюдения становятся более сложными. В большой мороз достаточно бывает неосторожно, не отвернувшись от прибора, дохнуть, как моментально окуляр и лупы покрываются изморозью. Приходится снимать перчатки и протирать прибор. Тем временем руки так замерзают, что, не отогрев их, продолжать работу невозможно».

Дрейф «Седова» обогатил науку материалами, позволяющими глубже заглянуть в законы движения и жизни льдов. Легко представить себе, какое удовлетворение должен испытывать энтузиаст-гидролог, сознающий, что результаты его научной работы на дрейфующем корабле вооружают советскую науку об Арктике точными и ясными сведениями, полученными в тех местах, на тех широтах, где никогда никто не бывал.

Виктор Харлампиевич Буйницкий сейчас, в последние минуты героического дрейфа, загружен по горло. Он готовит к доставке на родину свой груз—материалы научных наблюдений, собранные в долгие дни дрейфа.

26 месяцев самоотверженно и мужественно трудился во льдах Арктики молодой советский гидролог Буйницкий. Он совершил научный подвиг во имя своей родины.

И. СЕМЕНОВ.
(«Известия»)

16 СТУДЗЕНЯ ШКОЛЫ ПАЧЫНАЮЦЬ ПРАЦАВАЦЬ ПА СОВЕЦКАЙ СІСТЭМЕ

БУДЗЕМ ВЫХОЎВАЦЬ ПАТРЫЁТАЎ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РАДЗІМЫ

„Усеагульнае навучанне", „творчая школа", „радасная школа" і г. д. — гэта былі лозунгі і фразы без зместу і значэння ў фашысцкай Польшчы. Усеагульнае абучэнне — чаму? Толькі чытанню, бо толькі адзінкі навучыліся граматна пісаць і авалодалі 4 арыфметычнымі дзеяннямі. Я гавару аб горадзе, у вёсцы-ж не было і гэтага. Зваротная непісьменнасць шырокіх сялянскіх мас была суцэльнай. А сяляне-ж складалі 73 проціанты ўсяго насельніцтва Польшчы. Калі мы да гэтага дадазім звыш мільёна дзяцей па за школай і вялікую колькасць дзяцей, не скончыўшых школ у горадзе, то будзем мець малюнак „усеагульнасці" абучэння на тэрыторыі былой Польшчы. Такім „усеагульным" абучэннем былі ахоплены дзеці да 14 год. Далей маглі вучыцца толькі дзеці маёмасных класаў.

Цяпер усё змянілася. Пачатковыя школы і гімназіі з ліцэямі рэканструіруюцца ў сярэднія школы. Пасля сканчэння сярэдняй школы кожны, хто хоча далей вучыцца, можа паступіць у вышэйшую навучальную ўстанову. Вышэйшая совецкая школа бясплатная. Больш таго, студэнтам будуць плаціць стыпендыю. Гэта права на асвету забяспечваецца артыкулам Сталінскай Канстытуцыі: „Кожны грамадзянін мае права на асвету".

Гэтыя новыя ўмовы і магчымасці сапраўды ўсеагульнага навучання павінны перамяніць і метады работы ў школах як настаўнікаў, так і вучняў. Метады работы ў школе павінны быць і будуць соцыялістычнымі.

Настаўнікі, якія сур'ёзна і чэсна адносяцца да сваёй работы, будуць старацца выхоўваць гэтыя рысы і ў сваіх вучняў. Гэту задачу аблегчыць самаадукацыя, павышэнне свайго ідэйнага і агульнаадукацыйнага ўзроўню. Настаўнікі вывучаюць ужо беларускую мову і літаратуру, Канстытуцыю СССР. На спецыяльнай канферэнцыі мы пазнаёміліся з вучэбнай праграмай совецкай школы. Мы вывучаем зараз у групах або індывідуальна творы Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна, гісторыю ВКП(б). Так авалодаўшы самі марксізмам - ленінізмам, настаўнікі змогуць выхоўваць і вучняў у духу комунізма.

Дапамагаць настаўніцтву будзе соцыялістычнае спаборніцтва як між вучнямі, класамі, так і паміж школамі. Яно дасць імпульс больш слабым і адсталым вучням падцягнуцца ў навуцы, а настаўнікам дабіцца лепшых вынікаў у сваёй працы. Гэта будзе сапраўды творчая і радасная работа.

Перад настаўніцтвам стаяць вялікія задачы. Кожны прадмет, кожны ўрок павінен быць прасякнут ідэалогіяй комунізма, вялікімі ідэаламі чалавецтва, за якія пакутуюць яшчэ мільёны людзей у капіталістычных краінах.

Дапамогу ў выхаванні нашых вучняў акажа стварэнне гурткоў мастацкай самадзейнасці, развіццё здольнасцей і талентаў вучняў. Не прападуць больш таленты, як гэта было раней з „Янкам-музыкантам".

Мы будзем выхоўваць для соцыялістычнай дзяржавы дысцыплінаванага, адукаванага грамадзяніна, свядомага і вернага патрыёта сваёй соцыялістычнай радзімы.

М. Бархаш,
настаўнік 8-й школы Беластока.

ПАКАЗАЛЬНЫЯ ЛІЧБЫ

У Гродненскім павеце было 212 школ, з іх 189 польскіх, 15 літоўскіх, 8 яўрэйскіх, ні адной беларускай і ні адной рускай.

Цяпер у павеце 258 школ, з іх 223 беларускіх, 15 літоўскіх, 9 польскіх, 8 яўрэйскіх і адна руская. На адбыўшыхся бацькоўскіх сходах працоўныя беларусы з радасцю галасавалі за тое, каб выкладанне ў школах вялося на роднай, беларускай мове.

Такім чынам, за месяцы совецкай улады колькасць школ у адным толькі Гродненскім павеце павялічылася на 46. Калі раней у школах навучалася 28.364 вучні, то зараз колькасць вучняў дасягнула 32 012. Колькасць настаўнікаў павялічылася з 440 да 1099.

ШАСЦІДЗЁНКА Ў ШКОЛАХ

Пастановай горвыканкома ў беластоцкіх школах уводзіцца шасцідзёнка. Рабочы тыдзень — 5 дзён. Выхадныя — 6, 12, 18, 24 і 30 кожнага месяца.

На здымку: Група дзяцей першай рускай совецкай школы ў г. Беластоку (Фото Сапір).

ВУЧНЁЎСКІЯ АРГАНІЗАЦЫІ Ў ШКОЛЕ

З'яўляючыся формай дзіцячай самадзейнасці, вучнёўскія арганізацыі дапамагаюць настаўнікам у выхаванні свядомых, чэсных і адданых справе працоўных грамадзян соцыялістычнай радзімы.

Ужо ў малодшых класах трэба актывізаваць дзяцей, уцягваць іх у грамадскае жыццё школы. Дзяжурствы вучняў па класу і школе з'яўляюцца адной з форм такой актывізацыі. Настаўнік уцягвае ўсіх вучняў у соцспаборніцтва, мабілізуе іх на ўпрыгожанне класа, на падрыхтоўку школьных ранішнікаў, на правядзенне экскурсій і прагулак; вядуць працэйшы календар надвор'я і г. д.

Пачынаючы з 5 класа, на агульным класным сходзе выбіраецца класны арганізатар з ліку лепшых аўтарытэтных вучняў тэрмінам на вучэбнае паўгоддзе. Класны арганізатар працуе пад кіраўніцтвам класнага кіраўніка і вучнёўскага камітэта і трымае цесную сувязь з советам піонерскага атрада класа, а ў 8—10 класах — з комсамольскімі групоргамі.

Работа класнага арганізатара разнастайная. Ён дабіваецца дакладнага выканання ўсімі вучнямі ўстаноўленага распарадку школы, устанаўлівае дзяжурствы вучняў, арганізуе пад кіраўніцтвам настаўніка таварыскую ўзаемадапамогу адстаючым вучням класа, дапамагае класнаму кіраўніку ў арганізацыі і праверцы соцыялістычнага спаборніцтва, уцягвае вучняў свайго класа ў работу пазашкольных гурткоў, у лік чытачоў школьнай бібліятэкі і г. д. Для абмеркавання паспяховасці і дысцыпліны класа, для праверкі ходу соцспаборніцтва класны арганізатар праводзіць класныя вучнёўскія сходы, а ў канцы вучэбнай чвэрці робіць справаздачу аб сваёй рабоце.

Вучнёўскі камітэт выбіраецца на агульным сходзе вучняў у колькасці 5—7 чалавек з ліку лепшых актыўных і аўтарытэтных вучняў тэрмінам на вучэбнае паўгоддзе. Вучнёўскі камітэт арганізуе соцыялістычнае спаборніцтва вучняў за добрую і выдатную вучобу, за ўмацаванне свядомай дысцыпліны і сістэматычна правярае выкананне ўзятых вучнямі абавязацельстваў. На сваіх пасяджэннях вучком абмяркоўвае з удзелам дырэктара школы мерапрыемствы па паляпшэнню вучобы і дысцыпліны сярод вучняў, выклікае на пасяджэнне адстаючых, недысцыплінаваных вучняў і г. д. Пад кіраўніцтвам вучкома працуюць агульнашкольныя гурткі, добраахвотныя таварыствы і класныя арганізатары.

Разам з комсамольскай і піонерскай арганізацыямі вучком выдае агульнашкольную насценную газету і журналы, падрыхтоўвае і праводзіць рэволюцыйныя святы, вечары самадзейнасці, арганізуе абаронную і фізкультурную работу сярод вучняў.

Па запрашэнню дырэктара школы прадстаўнікі вучкома прымаюць удзел на пасяджэннях педагагічнага совета.

Выбары вучкомаў і класных арганізатараў у школах нашай абласці будуць праходзіць у перыяд з 16 па 25 студзеня.

У застаўшыеся дні трэба правесці вялікую растлумачальную работу сярод вучняў аб ролі і значэнні вучнёўскіх арганізацый у школе. Комсамол павінен правесці выбары вучнёўскіх арганізацый на высокім узроўні.

Тэляс.

НА БАЦЬКОЎСКІХ СХОДАХ

ПЕРШАЯ ШКОЛА

У прасторным клубе першай школы сабраўся 10 студзеня многалюдны бацькоўскі сход, прысвечаны рэарганізацыі школ. З дакладам аб задачах совецкай школы выступіў выконваючы абавязкі загадчыка Горана тав. Фешчэнка.

— З 16 студзеня, — гаворыць тав. Фешчэнка, — абучэнне ва ўсіх школах заходніх абласцей БССР пераводзіцца на совецкую сістэму.

Дакладчык пазнаёміў прысутных са структурай совецкай школы і парадкам рэарганізацыі. На словы дакладчыка аб тым, што па вялікай Сталінскай Канстытуцыі для ўсіх грамадзян СССР прадастаўлена права на бясплатную не толькі пачатковую, але і вышэйшую асвету на роднай мове, зал адказаў дружнымі апладысментамі.

— Кожны малады грамадзянін нашай радзімы, — гаворыць дакладчык, не толькі мае права, але і абавязан атрымаць сярэднюю асвету. Пасля сканчэння сярэдняй школы перад выпускнікамі шырока адкрыты дзверы ў любы інстытут, у любы універсітэт. Ён можа свабодна выбіраць для сябе спецыяльнасць, развіваць свае здольнасці і талент.

Вялікае задавальненне бацькоў выклікала паведамленне аб тым, што першая школа з былой „паўшэхнай" рэарганізуецца ў поўную сярэднюю школу з 26 класамі, прычым у школе будзе ажыццяўлена сумеснае навучанне хлопчыкаў і дзяўчынак.

У разгарнуўшыхся пасля даклада спрэчках большасць выступаючых горача вітала совецкую сістэму абучэння і выхавання падрастаючага пакалення, яны расказвалі аб тым, як цяжка было прабіцца ў навуку дзецям працоўных ва ўмовах былой панскай Польшчы, як дзяцей пічкалі ў школах розным хламам.

Бацькоўскі сход даў рашучы адпор выступленню грамадзяніна Осетынскага, які прапанаваў... адкласці ўвядзенне совецкай сістэмы ў школах да восені.

Страсна і шчыра гаварыў на сходзе інжынер Карпінскі. Яго палкая прамова была выслухана з цікавасцю і адабрэннем большасці прысутных. Яна часта перапынялася апладысментамі.

Тав. Карпінскі гаварыў аб тым, што ў нас збыліся мары лепшых сыноў чалавецтва, што мы будуем новы свет, свет без прыгнятальнікаў, без класавай розні. Буржуазная школа, якая выхоўвала верных лакееў капіталістычнага ладу, знішчана раз і назаўсёды. Совецкая школа будзе выхоўваць будаўнікоў радаснага комуністычнага грамадства. Тав. Карпінскі гаварыў таксама аб задачах бацькоў у справе пабудовы совецкай школы.

Пасля схода група бацькоў звярнулася з просьбай да загадчыка Горана адкрыць у першай школе класы, у якіх-бы выкладанне вялося на рускай мове.

ЧАЦВЕРТАЯ ШКОЛА

10 студзеня ў 4-й пачатковай школе адбыўся агульны сход бацькоў, сазваны для абмеркавання перабудовы школ на совецкую сістэму. На сход прышло звыш 120 чалавек.

Прадстаўнік Горана тав. Бойка расказала прысутным аб сутнасці пераходу на совецкую праграму, аб структуры совецкай школы. Яна гаварыла аб вялікім будучым для дзяцей рабочых і сялян. — Пашыраная праграма патрабуе, каб дзеці вельмі сур'ёзна ўзяліся за вучобу, а ў гэтым неабходна ім дапамога бацькоў, — гаворыць тав. Бойка.

— Трэба ўявіць сабе, — сказаў у спрэчках настаўнік Царук, — што беларуская мова — гэта мова, на якой гавораць 75 процантаў насельніцтва. Ні царызм, ні панская Польшча не давалі магчымасці вучыцца на роднай мове і развіваць сваю нацыянальную культуру. Цяпер з увядзеннем у школу беларускай мовы, як прадмета, мы адкрываем дарогу да навукі эксплаатаванаму да гэтага часу беларускаму народу.

У прынятай рэзалюцыі сход ганьбуе рэакцыйную палітыку б. польскага ўрада ў справе народнай асветы, віншуе рэарганізацыю школы на совецкую сістэму і прызнае неабходным увядзенне ў школу беларускай мовы.

Новыя гарады СССР

З 1920 па 1939 г. насельніцтва СССР павялічылася на 36 млн. чалавек. За годы совецкай улады вырасла 360 новых гарадоў. Многія з іх узніклі з нязначных паселішчаў: невялікіх вёсак або хутароў. Да такіх гарадоў адносіцца Электрасталь, размешчаны ў 7 клм. на поўдзень ад Ногінска (пад Масквой). Горад узнік пасля таго, як тут быў пабудаван электраметалургічны гігант. На тэрыторыі горада, акрамя электраметалургічнага завода, знаходзіцца яшчэ 10 другіх прамысловых прадпрыемстваў. Горад электрыфікаван, ёсць вадаправод і каналізацыя. У 1938 г. тут былі ўжо дзве сярэднія і адна пачатковая школы, дзве паліклінікі, больніца, 25 магазінаў.

Шматлікую групу складаюць гарады, утварыўшыяся з вёсак і сёл, у якіх ужо і раней былі саматужныя майстэрні і невялікія фабрыкі. Вось, напрыклад, падмаскоўны горад Дзержынагорск (был. Іванцэеўка). Тут вялікая трыкатажная фабрыка з 6,5 тыс. рабочых, хлебазавод, трыкатажна - тэхнічная школа, 4 агульна-адукацыйныя школы, фабрыка-кухня і г. д.

Такіх новых гарадоў у СССР налічваецца, прыкладна, каля 200. Яшчэ адна група гарадоў узнікла з буйных паселішчаў: вялікіх сёл, слабод. Да гэтай групы адносіцца, напрыклад, Крывы Рог, да рэволюцыі — мястэчка з 15 тыс. жыхароў, а зараз буйны горад (каля 200 тысяч жыхароў).

* * *

Уздоўж паўночных акраін РСФСР працягнулася зона тундр і лесатундр. Тут, у раёне мёрзлых пустынь, якія толькі на працягу кароткага лета адтайваюць і пакрываюцца беднымі раслінамі, пасля рэволюцыі занава пабудавана 5 гарадоў: Мончэгорск, Кіраўск, Нар'ян-Мар, Салахард і Ігарка. Гэтыя гарады размешчаны на шляхах, па якіх сюды пранікаюць соцыялістычная індустрыя і культура.

Зараз у Мончэгорску ўжо больш 30 тыс. жыхароў, а яшчэ ў 1937 г. толькі адна хатка саамя (лапара) адзінока стаяла на беразе возера Мончэ. З недраў гор Мончэ-тундры дабываюцца руды.

На поўдзень ад паласы лесатундр шырока раскінулася зона хвойных лясоў. Сярод абшырных лясоў і тарфяных балот па берагах вялікіх рэк цягнуліся тут раней вузкімі ланцужкамі невялікія сёлы. Гарады сустракаліся на адлегласці соцень кіламетраў адзін ад другога. У гэтай суровай зоне з'явілася пасля Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі 34 новыя гарады: Волхаўстрой, Кайдапога, Молатаўск, Сокал, Кудымкар, Краснакамск, Тайга, Тайшэт, Тамот, Магадан і др. Усе яны размешчаны на чыгуначных або водных шляхах. Кожны з гэтых гарадоў вырас на базе соцыялістычнага скарыстання мясцовых прыродных багаццяў: лясной драўніны, сілы падзення вады, карысных выкапняў і г.д.

Заходняя частка РСФСР, Беларуская ССР і паўночны захад Украінскай ССР размешчаны ў зоне змешаных і ліственных лясоў.

З развіццём тут цяжкай прамысловасці ўзніклі 92 новыя гарады. У Беларускай ССР утварыліся гарады: Ветка, Калінкавічы, Касцюковічы, Дрыса, Крычаў, Асіпавічы. На паўночным захадзе Украінскай ССР — Малін, Каростышаў, Шостка, Фастаў.

Самы буйны новы горад ў прамысловым цэнтры РСФСР — Сталінагорск, Тульскай вобласці; гэта горад энергетыкі і хіміі, аснаваны ў 1931 годзе пры бураўгальных шахтах, цяпер у ім ужо 76 тысяч жыхароў.

Нямала гарадоў узнікла ў абласцях Іванаўскай і Горкаўскай, у Чувашскай і Татарскай АССР, на Волзе, на Далёкім Усходзе. Горад Комсамольск-на-Амуры, аснаваны ў 1932 годзе, перагнаў ужо па колькасці насельніцтва многія старыя гарады СССР.

Праз Украінскую ССР., чорназемную паласу РСФСР, Казахскую ССР, Заходнюю і Усходнюю Сібір цягнецца паласа лесастэпаў і стэпаў. Да рэволюцыі насельніцтва тут было сканцэнтравана пераважна ў буйных сёлах, размешчаных не ў саміх стэпах, дзе мала вады, а на берагах Днепра і яго прытокаў, Дона, Волгі і г. д. Гарадоў у гэтай зоне было нямнога, яны адыгрывалі ролю адміністратыўных і гандлёвых цэнтраў (Курск, Варонеж, Тамбоў і г.д.). У сувязі з развіццём розных соцыялістычных галін прамысловасці пасля рэволюцыі ў гэтай зоне паявілася 142 новыя гарады. З іх 92 прыпадае на Украінскую ССР.

Найбольш значныя з іх — Варашылаўск (каля 55 тысяч), Горлаўка (108 тысяч), Днепрадзержынск (147 тысяч), Канстанцінаўка (95 тысяч), Макееўка, Орджанікідзе, Серго і др. Аб значэнні гэтых новых гарадоў гаворыць хаця-б той факт, што Макееўскі металургічны завод выплаўляе чыгуну ў два разы больш, чым ўсе заводы былой Польшчы, разам узятыя.

У адной Сталінскай вобласці (Данбас) вырасла за гэты час 27 гарадоў, а ў Варашылаўградскай — 18. Тлумачыцца гэта, па-першае, магутным ростам прамысловасці ў УССР, асабліва ў Данбасе, і, па-другое, тым, што пры царызме ў Данбасе гаспадарылі замежныя капіталісты. Шахцёры жылі тады ў бедных, грязных пасёлках, у страшэннай цеснаце, тулячыся са сваімі сем'ямі ў маленькіх хацінках.

На месцы старых, гарняцкіх пасёлкаў — „сабачэевак" з іх падслепаватымі зямлянкамі створаны добра ўпарадкаваныя гарады з прыгожнымі жылымі дамамі, са скверамі, клубамі, стадыёнамі, палацамі культуры.

Да рэволюцыі ў раёне поўпустынь не было нават сёл і вёсак — там жылі амаль адны толькі вандроўнікі. Цяпер у гэтых раёнах жыццё ў корані змянілася. У Казахскай ССР узніклі такія новыя буйныя гарады, як Караганда (з вугальнымі шахтамі), Балхаш (з велізарным медным камбінатам), у Туркменскай ССР — Кара-Багаз-Гол (з хімічным камбінатам). У поўпустыні-ж вырасла сталіца Калмыцкай АССР — Эліота.

Асабліва вялікае значэнне маюць новыя гарады — Магнітагорск і Сталінск, якія растуць з багатырскай сілай. Аснаваныя ў 1931 і 1932 гг., ободва яны паспелі ператварыцца ў буйныя гарады з насельніцтваам каля 150 тыс у кожным.

Такіх тэмпаў развіцця не ведалі нават гарады Злучаных Штатаў у перыяды найбольшага свайго росту (у мінулым веку). Сталінск і Магнітагорск перагналі большасць старых гарадоў РСФСР, якія будаваліся стагоддзямі. У заходніх прадгор'ях Урала на нашых вачах вырастаюць новыя гарады Другога Баку — Ўшымбаева, Краснакамск і др.

На Каўказе будаўніцтва новых гарадоў развілося, галоўным чынам у трох саюзных рэспубліках — Грузіі, Азербайджане, Армянскай ССР. Многія тысячы горцаў спусціліся пасля рэволюцыі з гор, куды

(Працяг на 4 стар.)

НОВЫЯ ГАРАДЫ СССР

(Працяг)

іх загнаў царскі ўрад і дзе яны жылі сярод суровых скал і дымных аулаў. Гэтыя людзі склалі асноўную масу насельніцтва новых, а таксама і старых гарадоў. Пры гэтым магутным працэсе нацыянальнага адраджэння старая сталіца Грузіі—Тбілісі — зусім змянілася; яна ператварылася ў буйны прамыславы цэнтр, у якім амаль усё нанава перабудавана. Сучасны Тбілісі з'яўляецца адным з самых прыгожых і самых упарадкаваных гарадоў СССР.

Трэба асоба надкрэсліць, што вялікая частка новых гарадоў выраслі ў нацыянальных рэспубліках і аўтаномых абласцях, якія раней з'яўляліся калоніямі рускага царызма.

Бурнымі тэмпамі развіваюцца ў нацыянальныя рэспубліках соцыялістычная індустрыя і соцыялістынае земляроботва, растуць новыя гарады. Караганда (Казахстан) і Кара-Багаз-Гол (Туркменія), Эліота (Калмыцкая АССР) і Кандапога (Карэлія), Нар'ян - Мар (Ненецкая нацыянальная акруга) і Салахард (Осцяка-Вогульская нацыянальная акруга), дзесяткі другіх новых гарадоў — усё гэта дзецішча ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, прылучыўшай да соцыялізма адсталыя і забітыя пры царызме народы.

Шматлікія новыя гарады, узнікшыя ў СССР, маюць велізарнае значэнне для развіцця народнай гаспадаркі і культуры ў краіне. Яны нясуць соцыялістычную культуру ў вёску. Яны пашыраюць базу для руху наперад соцыялістычнага будаўніцтва, для пераходу ад соцылізма да камунізма.

Г. І. Іваноў

—«о»—

НОВЫЯ ДЗІЦЯЧЫЯ ДАМЫ

У абласці адкрыты 23 дзіцячых дамы з агульным ахопам 1400 дзяцей. Па плану аблана намечана колькасць дзіцячых дамоў у гэтым годзе давесці да 32 з ахопам 3000 дзяцей.

З 20 студзеня адкрываецца дзіцячы дом у былым маёнтку Саламянка, Беластоцкага павета, у якім будзе 100 дзяцей, пераважна бежанцаў.

У студзені адкрыецца новы дзіцячы дом у Беластоку на „Звярынцы", разлічаны на 150 дзяцей.

НА ЗАПАДНОМ ФРОНТЕ

Несмотря на сильный холод, на западном фронте действия сухопутных и воздушных сил усилились. 12 января в воздухе находилось очень много разведывательных самолетов. Имело место несколько воздушных боев, во время которых французские истребители сбили 2 германских самолета. На суше постоянно происходят местные стычки, в которых участвуют многочисленные группы войск. Западнее Саара завязался оживленный бой пехоты французского корпуса с крупным германским отрядом.

ВОЙНА НА МОРЕ

БЕРЛИН, 12 января.

Английский танкер „Элосо" водоизмещением в 7.267 тонн с полным грузом нефти взорвался у западного побережья Англии. Танкер возвращался из 6-ти недельного рейса в Южную Америку. Оставшиеся в живых после взрыва подобраны военным кораблем. Из 36 человек экипажа танкера трое пропали без вести.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК, 12 января.

В южной части Атлантического океана германская команда потопила торговый пароход „Уссукума" (водоизмещением в 7.834 тонны) после того, как английский военный корабль обнаружил это судно.

(ТАСС).

ЛОНДОН, 12 января.

Итальянский пароход „Травиата" водоизмещением в 5.123 тонны наткнулся на мину и затонул. Команда парохода в числе 60 человек спасена.

(ТАСС).

ЛОНДОН, 12 января.

Английский пароход „Гранта" водоизмещением в 2.719 тонн наткнулся на мину и затонул вблизи восточного побережья Англии. Команда спасена.

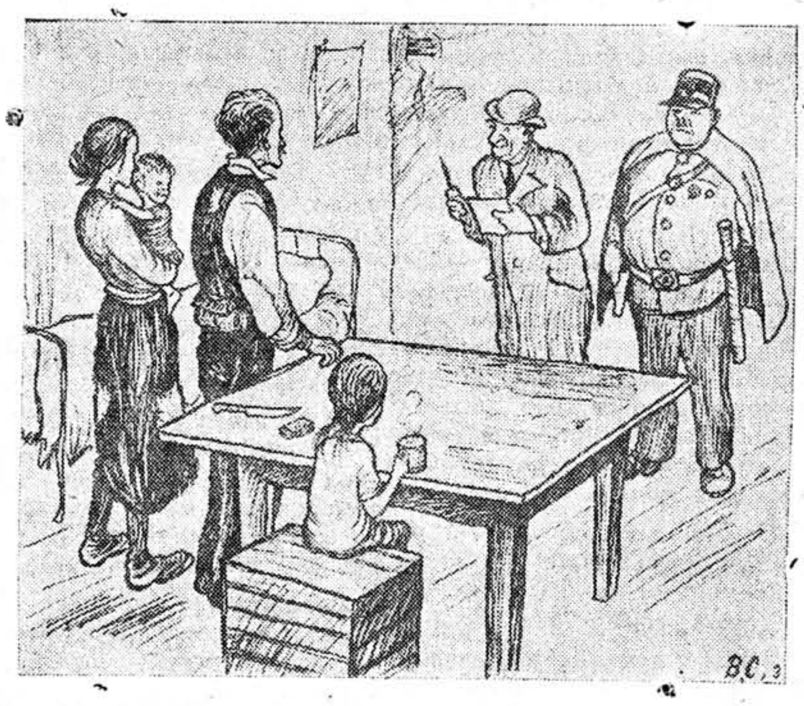
Газета „Дейли экспресс" сообщает, что вблизи Канарских островов английский пароход „Авила стар" был атакован тремя германскими подводными лодками. С английского парохода был открыт огонь из орудия. Одна подводная лодка получила повреждения, а две другие скрылись.

БРЮССЕЛЬ, 12 января.

На 9 января в английских контрольных портах находилось 49 кораблей нейтральных стран. Из них: 22 голландских, 10 норвежских, 6 шведских, 5 бельгийских, 2 датских, 2 панамских, один итальянский и один американский. В течение недели — с 1 по 6 января — английский контроль подверг досмотру грузы 105 кораблей.

(ТАСС).

В КВАРТИРЕ ФРАНЦУЗСКОГО БЕЗРАБОТНОГО

— Скажите, подорожание масла и мяса сильно отразится на вашем бюджете?

— Совсем не отразится, господин инспектор, мы давно уже не покупаем эти продукты.

ВОЙНА В КИТАЕ

(Обзор военных действий)

Развитие военных действий в Китае за последнее время еще раз показало насколько возросла сопротивляемость китайских войск и, в то же время,—насколько упали наступательные возможности японской армии.

После занятия Ханькоу на исходе 1938 года ни одно японское наступление не достигло конечной цели. В течение 1939 года японское командование упорно стремилось отрезать китайские войска от источников их снабжения заграничным вооружением. Такую цель преследовал захват Сватоу (порт в провинции Шандунь), а также наступление на Чанша (к югу от Ханькоу), начатое в сентябре 1939 года. Развивая это наступление, японцы рассчитывали занять линию Ханькоуской железной дороги и окончательно отрезать территорию национального китайского правительства от приморских баз. Наконец, последнее неудачное наступление к северу от Кантона было также рассчитано на захват Ханькоуской железной дороги на этот раз с южного ее конца.

Все эти наступательные операции закончились неудачами. Частичные успехи на тех или иных участках фронта далеко не оправдывают понесенных японцами потерь.

Таким образом 1939 год не принес никаких существенных изменений в положении японской армии на фронтах Китая. Это несомненно отразится и на ближайших военных операциях японцев, тем более, что Япония сейчас вступила в полосу весьма серьезных экономических трудностей, вызванных затянувшейся войной.

Основные военные действия на фронтах Китая за последние дни сосредоточились на юге—в провинциях Гуанси и Гуандун. Захватив в конце 1938 г. Кантон, японцы неоднократно пытались развить наступление к юго-западу от Кантона с тем, чтобы захватить пограничную полосу провинции Гуанси, отделяющую Китай от французского Индокитая. Но все эти попытки были отбиты китайскими войсками. Высадив в конце 1939 года десант в районе Пакхоя и Синьчжоу, японцам удалось сравнительно быстро захватить Нанькин, связанный с Индокитаем шоссейной дорогой. Однако, все попытки развить наступление потерпели неудачу. Сейчас японские войска, действующие у Нанькина, фактически полуокружены китайцами.

Также провалилось и наступление японцев к северу от Кантона. Сосредоточив три дивизии, японское командование повело наступление тремя колоннами. На правом фланге японцам ценой больших потерь удалось достигнуть Вэньюаня, а на левом—Инда—на Кантон-Ханькоуской железной дороге.

Перешедшие в контрнаступление китайские войска первого января нанесли японцам сильнейшее поражение в районе Вэньюаня. Японская гвардейская бригада в треугольнике Инда— Вэньюань—Нанькин была также разгромлена. Потеряв свыше 10 тысяч человек, японцы начали паническое отступление обратно—на юг, к Кантону. В результате этой крупной победы китайских войск все последствия японского наступления были ликвидированы и японцы откатились к самому Кантону.

ГЕРМАНСКАЯ ПЕЧАТЬ О ПОПЫТКАХ АНГЛО-ФРАНЦУЗСКОГО БЛОКА СОЗДАТЬ НОВЫЕ ОЧАГИ ВОЙНЫ

Германская газета „Кельнише цейтунг" выступила со статьей об англо-французских попытках разжечь войну на севере.

Англия и Франция, пишет газета, оказывают сильный нажим на Швецию и Норвегию, стараясь заставить их оказать широкую „помощь" Финляндии.

Каждому понятно, что судьба Финляндии не беспокоит Англию и Францию, которые, вовлекая Швецию и Норвегию в войну, хотят нанести вред Германии.

Англия и Франция всеми силами пытаются создать новый плацдарм войны.

Под прикрытием фраз о „помощи" Финляндии, Англия и Франция пытаются привлечь на свою сторону нейтральные страны, которым, якобы, угрожает Германия, и создать в северных странах свои военные опорные пункты.

(ТАСС).

ПО ГОРОДУ И ОБЛАСТИ

—о—

ОКОНЧАНИЕ ПЕРВОГО ПРОБНОГО РЕЙСА ПО НОВОЙ ВОЗДУШНОЙ ЛИНИИ

11-го января в 10 час. 40 мин. утра, возвращаясь из первого пробного рейса из Берлина в Москву приземился на Белостокском аэродроме советский самолет «ДС—3».

Самолет прибыл на 10 минут раньше срока, указанного в расписании.

Летчики тт. Кириченко, Глушаев и Монахов рассказали, что в Кенигсберге и в Берлине им был оказан хороший дружеский прием. В Берлине летчики были приглашены в театр.

Пилоты тт. Хорпяков и Смирнов остались в Берлине. Они вместе с немецкими пилотами поведут германский самолет, который полетит в пробный рейс из Берлина в Москву. Вместо них на советском самолете для ознакомления с трассой полета полетели немецкие пилот и шеф-радист.

После 30-ти минутной остановки на Белостокском аэродроме — «ДС—3» вылетел в Москву через Минск.

ПРИЕЗД БЕЛОРУССКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ТЕАТРА

В Белостоке на днях ожидается прибытие полного состава труппы второго Белорусского Государственного Театра в количестве 100 человек.

Выступления театра начнутся 1-го февраля.

СЕМИНАРЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ БЕЛОСТОКСКОГО УЕЗДА

В связи с предстоящей реорганизацией школ созданы учительские семинары в 3-х пунктах уезда (Белосток, Кнышин и Михайлово).

Семинарами охвачено 350 человек.

НОЧНОЙ САНАТОРИЙ ДЛЯ ТУБЕРКУЛЕЗНЫХ

В г. Белостоке будет создан ночной санаторий для туберкулезного больного.

Система ночного туберкулезного санатория состоит в том, что больные в течении дня работают на производстве, а вечером возвращаются в санаторий, где получают полное санаторное содержание — усиленное питание, лечение и т. д.

НОВЫЕ ГОРОДСКИЕ СТОЛОВЫЕ

Работающие сейчас в городе 3 городские столовые выдают в день 1.500 обедов. В ближайшие дни в помещении б. ресторана «Бристоль» откроется 4-ая столовая.

Помещение «Люкс'а» расширяется за счет соседних магазинов и биллиардной. Новая столовая будет выдавать в день 1000 обедов. Она откроется к 1-му февраля.

КОНДИТЕРСКАЯ И КАФЕ

В Белостоке открылась городская кондитерская, в которой продаются изделия собственной продукции.

На днях на первом этаже здания гостинницы б. «Риц» откроется городское кафе.

Адказны рэдактар **Б. М. Зельманаў**

Адрас рэдакцыі і выдавецтва: г. Беласток, будынак Аблвыканкома. Тэлефоны рэдакцыі: адказнага рэдактара— 45; партаддзела і сакратарыята —47; сельскагаспадарчага, культурнага, літаратуры і мастацтва, школьнага і інфармацыйнага аддзелаў — 17-52; выдавецтва і аддзел аб'яў—35; друкарня і начная рэдакцыя 5.21. Падпіску на газету прымае Саюздрук тэл. 5.14.

Уполномоченный облліта № Е — 2

1-я дзяржаўная друкарня ў г. Беластоку.